

Wojciech Kalaga

Er(r)go

ER(R)GO. Teoria–Literatura–Kultura nr 1 (14), 5-6

2007

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Er(r)go,

PRZE-twory / prze-TWORY / (PO-TWORY?). Cykularność, powtórzenie, recykling, iterabilność, nieuniknioność nawrotu, niemożność oryginalności – banały, które lubimy dzisiaj powtarzać, zawsze jednak mając nadzieję, iż w PRZE-tworze znajdziemy więcej twora niż przetwora. Albo też przetWORZENIE spetryfikowanych drobin, paproszków czy momonumentów, na przykład odczytanie Biblii podejrzliwymi oczami Kobiety, prowadzące do twór-czego wyobrażenia nowej wizji. Recykling pragnienia, ustawiczne odrzucanie odpadu przeszłości, niezłomna melancholia nowych początków, jak u Heleny Modrzejewskiej w podwójnym recyklingu życia: własnej autobiografii i quasi-fikcyjnej biografii autorstwa Susan Sontag. Paradoks odpadu: z jednej strony system, z którego „nic nie wypada z obiegu, a co za tym idzie pojęcie odpadu nie ma zastosowania” (Anna Chromik-Krzykawska), z drugiej strony wyrzucone poza system odrzuty, nad którymi tracimy kontrolę, i które stanowią zagrożenie tak przez niemożliwość ich symbolicznego okiełznania, jak i obecność gdzieś tam, poza systemem, zawsze grożącą nieoczekiwanym powrotem. A może nie żaden recykling, żadne odpady, tylko „ład idealny stosunku wzajemnego” (T.S. Eliot, cyt. Marek Kulisz), przebiegający w diachronicznym procesie prze-miany, kiedy to „niemożliwość bycia oryginalnym ... staje się warunkiem możliwości oryginalności” (S. Masłoń)?

I wreszcie opublikowany, po kilku latach od złożenia do druku, szkic Krzysztofa Pezdka poświęcony Henri Bergsonowi. Szkic, planowany jako integralna część numeru Bergsonowskiego, dzisiaj ukazuje się w dziale *antycypacje*, przedłużając nasze nadzieje na realizację tego projektu.

Wojciech Kalaga

Er(r)go,

REnewable Waste Man-agement Limited. ReNEWable Waste-Man? Limited? Circularity, repetition, recycling, iterability, the inevitable return, the impossible originality – banalities that we nowadays enthusiastically repeat, always hoping to sieve the new from the waste in the renewable wasteland of petrified specks, crumbs and monuments. The reading of the Bible through the suspicious eyes of the Woman, and thus a (re)creative shaping of a new vision. The recycling of desire, the ceaseless disposal of the waste products of the past, the persistent melancholy of new beginnings: *vide* Helena Modrzejewska's double recycling of her life – via her own autobiography and via the quasi-fictional biography by Susan Sontag. The paradox of the disposable: on the one hand a system where “nothing falls outside the circulation, and the concept of waste has no meaning” (Anna Chromik-Krzykawska), and on the other that which the system rejected and which exists beyond control, threatening us with a possibility of an unexpected return and with the impossibility of a symbolic harnessing. Or perhaps it is not about recycling or waste at all, but about “an ideal order [of things] among themselves” (T.S. Eliot, quoted by Marek Kulisz), which transpires in a diachronic process of (ex)change, where the “impossibility of being original ... becomes the condition for the possibility of originality” (Sławomir Masłoń)?

And finally a text devoted to Henri Bergson, written by Krzysztof Pezdek and published at last, several years after its submission. The text, originally planned as an integral part of a Bergsonian issue of *Er(r)go*, appears presently in anticipations section, thus extending our hopes for the completion of this project.

Wojciech Kalaga